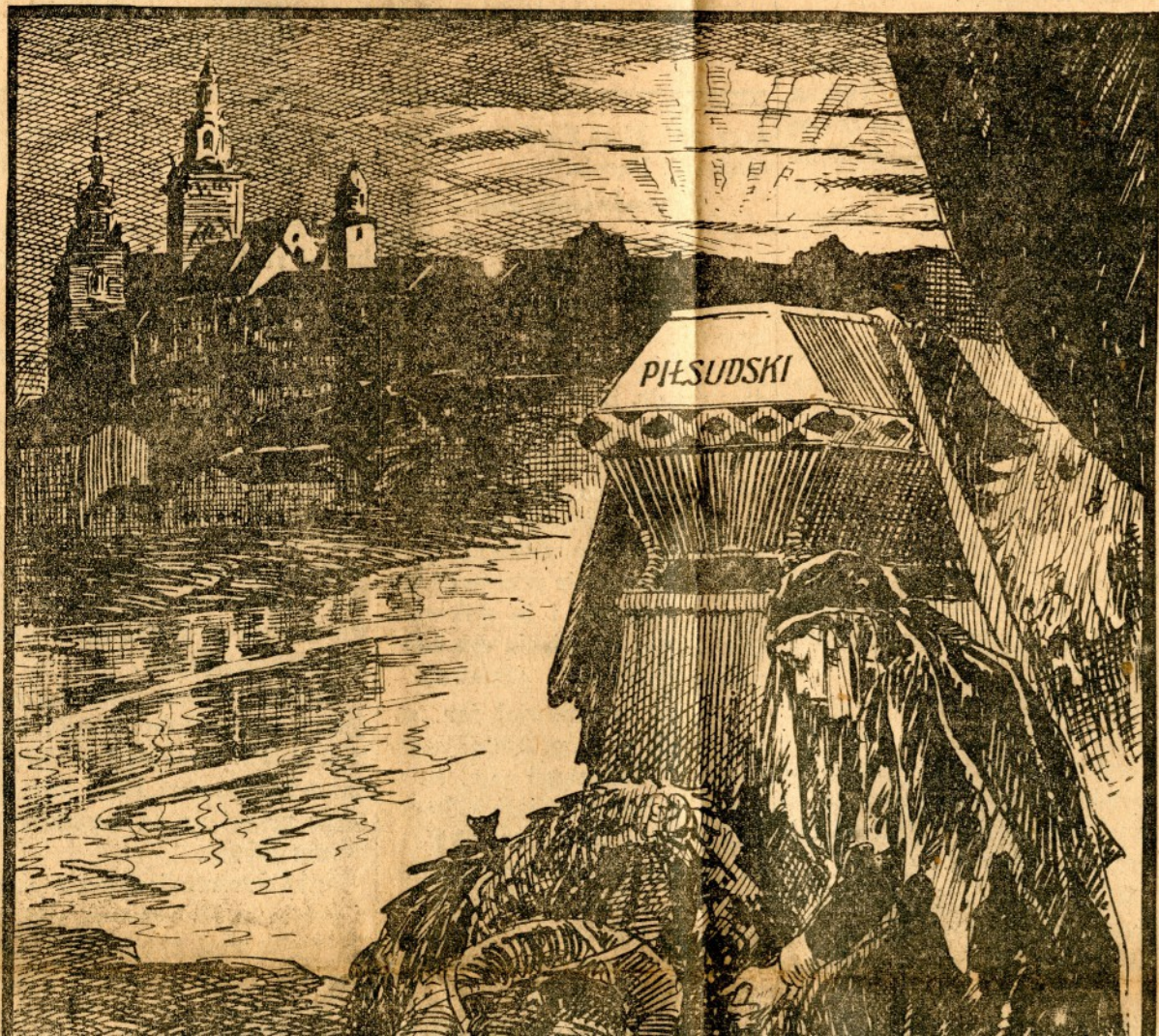

PÓŁCZUJE POLSCE

anica o Śmierci Marszałka Polski

POLSKA W ŻAŁOBIE.

FRANCJA POCHYLA SIĘ NAD TRUMNĄ ŻOŁNIERZA.

Włochy, Węgry, Szwecja, Niemcy, Współczują
Osieroconej Polsce.

Warszawa, 14. maja. (PAT.) — Cała prasa zagraniczna szeroko podaje wiadomości o śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Prasa francuska pisze, że każdy Francuz pochyla się z szacunkiem przed trumną wielkiego Żołnierza, którego całe życie było jednym aktem miłości Ojczyzny. Ze śmiercią Marszałka — gazety francuskie piszą — odchodzi wielka postać nie tylko w Polsce ale w całej Europie. Marszałek był jednym z tych wielkich ludzi, którzy kształtowali obecną Europę.

Prasa włoska kładzie nacisk na ogromną popularność Marszałka i nazywa go bohaterem odrodzonej Polski.

Prasa niemiecka powiada, że zgon Marszałka Piłsudskiego głęboko poruszył opinię niemiecką, która w godzinie żałoby czuje się osobiście bliską narodowi polskiemu. Gazeta „Voelgischer Beobachter” podkreśla, że śmierć Marszałka obudziła najgłębsze współczucie Niemiec. Politykę Marszałka cechował duch żołnierski, który pozwalał mu rządzić Polską z niezłomną energią.

Prasa szwedzka poświęca liczne artykuły redakcyjne podkreślając w nich nieugięty charakter Marszałka, jako wielkiego żołnierza.

W Budapeszcie, premier Goemboes, na posiedzeniu ekonomicznego komitetu parlamentarnego wygłosił z wielkim uczuciem i wzruszeniem elogję na cześć zmarłego Marszałka Polski nazywając jego przedwczesny zgon ogromną stratą dla narodu.

Ambasador R. P. Skrzyński poinformował wczoraj rano

A Newspaper for the
Accomplished
American of Polish
Descent

DZIENNIK

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER DECEMBER 1917

No. 113.

PAPIEŻ WSZYSTKIM

DZWON ZYGMUNTA OBWIESZCZA ŻAŁOBĘ.

Francja Przysłała Marszałka Petaina i Lavalą Na Pogrzeb.
Żałobne Kondolencje Nadchodzą ze Wszystkich
Stron Świata.

Warszawa, 14. maja. (P.A.T.) — Ojciec św. Papież Pius XI na ręce Prezydenta Państwa nadesłał depezę kondolencyjną następującej treści:

— Z głębi serca dzielimy państki smutek i ból, Panie Prezydencie, jak również całej Polski, zawsze drogiej naszemu sercu. Prosimy Boga o wieczny pokój dla duszy nieodżałowanej pamięci Marszałka. Błagamy również o pokój dla Polski i o dobrobyt dla niej. Błogosławimy całą Polskę i Tobie, dostojny Panie Prezydencie.”

Prymas kardynał Hlond nadesłał na ręce generalnego inspektora sił zbrojnych, gen. Rydz-Smigłego depezę następującą:

— Z powodu śmierci zwycięskiego Wodza, Pierwszego Marszałka Armji Polskiej Józefa Piłsudskiego, proszę przyjąć imię Generale, reprezentacie tej armji, wyrazy serdecznej sympatji i głębokiego współczucia.

Tysiące depeż kondolencyjnych otrzymano ze wszystkich stron świata, od wybitnych osobistości różnych państw, od wybitnych Polaków za granicą, od organizacyj polskich za granicami Polski, od szefów rządów państw zagranicznych, a między innymi od króla Bułgarii, Borysa, od Prezydenta Francji, od kanclerza Hitlera, od regenta Węgier, od Lavalą i od innych.

Zwłoki Marszałka spoczywać będą w katedrze św. Jana w Warszawie przez 36 godzin, poczynając od czwartku, aby umożliwić wszystkim mieszkańcom Warszawy złożenia hołdu pamięci Wodza.

Kardynał Kakowski, arcybiskup warszawski, weźmie osobisty udział w nabożeństwie żałobnym.

Dzwon Zygmunta z katedry Wawelskiej obwieścił wczoraj żałobę w całej Polsce.

Dowiedziano się wczoraj, że rząd francuski na uroczystości pogrzebowe od Warszawy wydelegował marszałka Petaina i m. in.

Zagra

Wrażenie Śmierci Piłsudskiego.

Dziś na Polsce flagi amerykańskie i polskie na pół masztu przypominają, że zmarł wielki syn Polski, budowniczy i geniusz, Marszałek Józef Piłsudski, którego śmierć nie tylko odczuwają jego rodacy w Polsce ale i nasi zamieszkali w Chicago. Jak wielkim jest żal po stracie Marszałka Piłsudskiego niech tego dowodem będą głosy naszych czytelników, podane poniżej:

„Śmierć Marszałka Piłsudskiego jest ogromną stratą dla całego narodu polskiego. Piłsudski był eksponentem całej Polski i trudno będzie go zastąpić. Miejmy jednak nadzieję, że znajdzie się w narodzie polskim godny następcą”.

„Marszałek Piłsudski był wielkim człowiekiem”, rzekł sędzia okręgowy Jan Prystalski. „Był on żołnierzem i dyplomatą i wielce przyczynił się do odzyskania wolności dla Polski. Będąc wielkim miłośnikiem pokoju podbił on serca wszystkich. W Polsce uważano go za

bisty udział w nabożeństwie żałobnym.

Dzwon Zygmunta z katedry Wawelskiej obwieścił wczoraj żałobę w całej Polsce.

Dowiedziano się wczoraj, że rząd francuski na uroczystości pogrzebowe od Warszawy wydelegował marszałka Petaina i mł. Lavala, który zatrzyma się w Warszawie w drodze z Moskwy.

Niemcy i Ukraińcy Łączą Się w Ogólnej Żałobie Narodu.

Warszawa, 14. maja. (PAT.) — Na zebraniu Rady Ministrów pod przewodnictwem premiera Sławka postanowiono urządzić wspólny pogrzeb dla zmarłego Wodza na koszt rządu polskiego.

Żałoba dla urzędników państwowych i w armii obowiązuje przez 6 tygodni. Każdy urzędnik i każdy wojskowy w tym czasie nosić będzie na lewym ramieniu czarną przepaskę z krepy i każdy wstrzyma się od udziału w przyjęciach.

Wszystkie teatry będą zamknięte aż do dnia pogrzebu. Na trumnie ze zwłokami Marszałka nie będzie żadnych kwiatów. Zamiast kwiatów 5,000 złotych, złożone przez urzędników państwowych przeznaczono na fundusz budowy kopca Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

Wysokiej rangi wojskowi pełnią straż w Belwederze. Członkowie korpusu dyplomatycznego wpisali się wczoraj do księgi kondolencyjnej.

Niemieckie i ukraińskie organizacje w Polsce nadesłały na ręce Prezydenta Mościckiego wyrazy współczucia i oświadczają, że razem z całym narodem obchodzić będą żałobę z powodu śmierci Marszałka.

Ukraińskie organizacje na Wołyniu wysłały specjalną delegację do wojewody wołyńskiego, aby osobiście złożyć wyrazy współczucia i lojalności.

Z powodu żałoby wykłady na wszystkich uniwersytetach w Polsce zostały zawieszane. Zebrania na giełdzie zostały odwołane.

Ministerjum Oświaty wydało specjalny komunikat, wzywający działkę we wszystkich szkołach do założenia czarnych oposek na rękawy na znak żałoby.

Z Berlina donoszą, że Meisner, sekretarz stanu, złożył osobistą wizytę ambasadorowi Polski, Lipskiemu, i imieniem kanclerza Hitlera złożył wyrazy współczucia. W Sztokholmie i w Budapeszcie ministrowie spraw zagranicznych zgłosili się osobiście u posłów polskich w celu złożenia wyrazów głębokiego współczucia i sympatii

WARSZAWA SZŁOCHA PO ZGONIE UMIŁOWANEGO NACZELNIKA.

Warszawa, 14. maja. (PAT.) — Wiadomość o śmierci Marszałka, która rozeszła się po kraju w niedzielę późnym wieczorem, wywarła wszędzie wstrząsające wrażenie i głęboki ból. Przedstawienia teatralne i zebrania przerwano samorzutnie. Całą noc grupy mieszkańców Warszawy gromadziły się przed Belwederem, wpatrzony w jarzący się światłem pałac. Zewsząd słyhać było szlochy.

W nocy zdjęto maskę pośmiertną z twarzy Marszałka, a dziś rano zabalsamowano zwłoki. W Belwederze wyłożona jest księga, w którą wpisują się przedstawiciele władz.

Zwłoki wystawione będą na widok publiczny.

Prawdopodobnie serce Marszałka spocznie w Wilnie, a ciało na Wawelu obok królów Polski, Kościuszki i Mickiewicza.

Na wszystkich gmachach publicznych i prywatnych powiewają flagi opuszczone do połowy masztu.

tą i wiele przyczynił się do odzyskania wolności dla Polski. Będąc wielkim miłośnikiem pokoju podbił on serca wszystkich. W Polsce uważano go za drugiego Jerzego Washingtona, ojca naszego narodu”.

„Wielkość człowieka udowadnia służba przez niego oddana”, mówił sędzia municypalny Michał G. Kasper. „Marszałek Piłsudski zaiste służył 33 milionom Polaków, dla których wywalczył wolność z pod zaborów austriackiego, niemieckiego i rosyjskiego. Polska za to złożyła mu uznanie. On to wszystkie pomyłki dawnej Polski naprawił i dzisiaj jest ona najprzedniejszym państwem w Europie”.

Jan Nering, prezes Koła Katolickiego i zarządca filii chicagoskiej spółki Postal Telegraph Company, powiedział: „Straciłmy wielkiego męża, lidera narodu polskiego przez śmierć Marszałka Józefa Piłsudskiego. Strata tem boleśniejsza, że odszedł on w czasie świetnej rozbudowy naszej Polski, do czego w wielkiej mierze się przyczynił”.

„Wielki wódz narodu, wielki bojownik za wolność ludów odszedł w zaświaty”, mówił Stanisław Krygowski, prezes I-go Okręgu Stow. Weteranów Armii Polskiej. „Marszałek Józef Piłsudski zawsze gotów był stanąć do walki gdy szło o uwolnienie narodu uciemiężonego”.

Dr. Franciszek A. Dulak, członek chicagoskiej Rady Zdrowia mówił: „Śmierć Marszałka Józefa Piłsudskiego jest wielkim ciosem dla Polonji chicagoskiej. Chicago jest drugim największym miastem Polaków na świecie. Dla młodzieży amerykańskiej polskiego pochodzenia był On przykładem wielkiego męstwa, wielkiej wytrwałości i sprawiedliwości”.

Dr. Edward Warszawski rzekł: „Zgon Marszałka Piłsudskiego jest wielką stratą dla Polski. Polska straciła tą „kość pacierzową” narodu gdy odszedł od nas wódz. Jestto wielka strata dla wielkiego kraju. My wszyscy odczuwamy dzisiaj stratę tą na równi z rodakami naszymi w Polsce”.

„Śmierć Piłsudskiego jest większym nieszczęściem dla Pol

(Dokończenie na str. 5ej).

ODEZWA ŻAŁOBNA DO POLONJI.

W smutku głębokim pograżyły się bólem przejęły się serca Polaków w Ojczyźnie i na całym świecie rozprószonych wychodźców polskich na wieść tragiczną zgonie największego Polaka, jakiego wydała historia Polski, Odrodźciciela i Wychowawcy Narodu Polskiego, wytrwałego Budowniczego mocarstwowej Polski pierwszego Żołnierza, Komendanta Józefa Piłsudskiego!

Wieść ta, przychodząca z dalekiej ziemi ojców naszych, nagle i niespodziewanie, przejęła nas wszystkich do głębi, napełniła serca boleścią, boć Ten, którego Bóg nam zabrał i do swej chwały powołał, to miłujący Ojciec Narodu Polskiego, to kochający swe dzieci „Dziadek”, to troskliwy Opiekun i Wychowawca ludu, to Patriota i Marzyciel, Żołnierz i Mąż Stanu, który nieugiętą swoją wolą, siłą ducha, odwagą i wiarą w lud, Zbrojnym Czynnem Legjonowym, w zawierusze Wojny Powszechnej, wykuł wielką, niepodległą, z dostępem do morza Polskę i mocarstwem ją uczynił!

Zgon Marszałka Józefa Piłsudskiego, zgon Ojca Narodu Polskiego, jest ogromną i niepowetowaną stratą dla Polski! Tem większa to strata, iż zgon Tego dzielnego Włodarza i przenikliwego Kierownika myśli polskiej nastąpił obecnie, w czasach tak niepewnych, w czasach, kiedy Polska tak bardzo potrzebuje Jego rozumu, Jego dostojności, Jego sędziwej równowagi i siły ducha!

Pojmujemy przeto wszyscy jak wielkim jest cios, jaki Bóg Wszchemogący spuścił na Naród Polski, pojmujemy jak

Związek Narodowy Polski,

Zjednoczenie Polskie R. K.,

Związek Polek w Ameryce,

Macierz Polska,

Związek Klubów Małopolskich,

Związek Podhalan,

Związek Kółek Lit.-Dram.

Związek Młodzieży Polskiej na Z. W.

Stowarzyszenie Wet. A. P.

Korpusy Pomocnicze S. W. A. P.,

Polski Legjon Wet. Am.

Związek Oficerów Rezerwy,

Legjon Pań przy P. L. W. A.,

Legjon Polek,

Wolne Polki na Ziemi Washingtona,

Sokolstwo Polskie w Ameryce,

Komitety im. Piłsudskiego,

Legion Pułaskiego,

Oddziały Pań przy L. P.,

Liga Morska i Rzeczna,

Związek Śpiewaków Polskich,

Syndykat Dziennikarzy,

Liga Polskich Kobiet,

Stow. Polskich Studentów,

Związek Wielkopolan, Ślązaków

i Pomorzan, i

Związek Oświaty i Obrony Kresów Polskich,

micznego komitetu parlamentarnego wygłosił z wielkiem uczuciem i wzruszeniem elogję na cześć zmarłego Marszałka Polski nazywając jego przedwczesny zgon ogromną stratą dla narodu.

Ambasador R. P. Skrzyński poinformował wczoraj rano Ojca św. o śmierci Marszałka. Papież przyjął tą wiadomość z głębokiem wzruszeniem i żalem.

Przedstawiciele państw obcych w Rzymie i dostojnicy Kościoła wyrazili słowa głębokiego współczucia w ambasadzie Polski przy Watykanie.

Europa Utraciła Wielkiego Obrońcę Pokoju - Hitler.

Naród Niemiecki Łączy Się z Polską w Żałobie.

Berlin, 14. maja. (HAVAS.) — Kanclerz Adolf Hitler wygłosił następującą depezę kondolencyjną z powodu śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego do Prezydenta Mościckiego w Warszawie:

„Jestem głęboko poruszony śmiercią Marszałka. Pozwalam sobie wyrazić Waszej Ekszelencji moje najszczerze słowa współczucia i kondolencje rządu niemieckiego. W osobie Marszałka, Polska traci twórcę swojego nowego państwa i jednego ze swoich najwierniejszych synów.

„Naród niemiecki łączy się z narodem polskim w żalu i smutku z powodu zgonu tego wielkiego patrioty, który, dzięki swojej pełnej zrozumienia współpracy z Niemcami, nietylko oddał wielką usługę dwom krajom, ale wielce się przyczynił do umocnienia pokoju w Europie”

General Weygand Składa Hołd Pamięci Marszałka.

Studenci z Akademji Sztuk Pięknych Kują Srebrną Trumnę.

Warszawa, 14. maja. (PAT.) — Od czwartku zwłoki Marszałka spoczywać będą przez 36 godzin w Katedrze św. Jana w Warszawie.

Studenci z Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie kują srebrną trumnę dla Marszałka. Data pogrzebu nie jest jeszcze ustalona.

Paryski dziennik „Liberte” zamieścił oświadczenie generala Weyganda, który składa hołd pamięci Marszałka, Wielkiego Patrioty, posiadającego niewzruszoną wolę i energję, Wielkiego Wodza, który poświęcił całe swoje życie dla niepodległości Ojczyzny.

Na pogrzeb do Warszawy przyjeżdżają liczne delegacje Polaków zagranicznych. Z Czechosłowacji przybywa delegacja z tysiąca Polaków. Tak samo liczne delegacje Polaków z Francji i Niemiec zapowiadają swój udział w uroczystościach pogrzebowych.

Prezes Senatu gdańskiego zawiadomił komisarza generalnego Polski, Pappee, że wszystkie flagi na gmachach rządowych w Gdańsku opuszczone będą na pół masztu na znak żałoby.

Rząd włoski w uroczystościach pogrzebowych reprezentowany będzie przez ambasadora włoskiego w Warszawie, Bastianiniego. Armja włoska wysłała specjalną delegację z generałem Grazioli na czele.

Wrażenie Śmierci Piłsudskiego.

(Dokończenie ze strony 1ej.)

ski", mówił Antoni Marnik, prezes Polsko - Amerykańskiego Klubu Handlowego. „Był on lubiany i szanowany przez wszystkich. Cześć jego pamięci”.

Dr. Jan P. Kokrzyński, prezes Centrali Organizacji Ideowych rzekł: „Odszedł od nas najlepszy wódz, który postawił Polskę na trwałym fundamencie. Polska ze śmiercią Piłsudskiego straciła jednego ze swoich największych mężów jakiego w obecnej dobie miała”.

„Śmierć Piłsudskiego jest niepowetowaną stratą nie tylko dla Polaków w Polsce, ale także i dla Polaków w Stanach Zjednoczonych”, mówił B. Zintak, prezes Pioneer Fire Insurance Company. „Wielki mąż, wielki miłośnik kraju swego odszedł od nas. Pamięć o nim żyć będzie wśród nas na wieki”.

Adwokat August Mróz, były komendant Posterunku Kościuszki, Amerykańskiego Legjonu do głosów innych czytelników naszych dodał: „Śmierć Marszałka Piłsudskiego, choć do niej on był przygotowany, jest wielkim ciosem nie tylko dla jego rodaków w Polsce, lecz i dla wszystkich narodów miłujących wolność i podziwiających prawdziwy patriotyzm i wielkość człowieka”.

„Związek Klubów Małopolskich na równi z innymi boleje nad stratą Marszałka Piłsudskiego”, mówił Stanisław Kolczak, organizator i korespondent. Małopolanie poznali wielkiego wodza i budowniczego Polski i odczuwają stratę lidera narodu swego. Cześć jego pamięci”. Prezesem tegoż klubu jest Stanisław Piotrowicz, a sekretarzem Stanisław Kukielka.

„Wielkiego wodza narodu, dyplomata i miłośnika pokoju straciła Polska przez śmierć Marszałka Józefa Piłsudskiego”, — mówił Stefan Szeklucky, właściciel i zarządca polskiej pralni „Trzech Gwiazd” i prezes Klubu Przemysłowców Polskich „Wisła”. „Trudno będzie w Polsce odszukać godnego następcy. Nie tylko rodacy nasi w Polsce odczuwają stratę swego lidera, ale i my tu na ziemi Waszyngtona współbolejemy z nimi. Cześć wielkiemu mężowi, bojownikowi za wolność narodu polskiego”.

Adwokat J. Jurewicz powiedział: „Polska straciła jednego z największych swoich mężów, gdyż to wszystko co stanowiło silną podwalinę związku w kraju przygotował dla niej Marszałek Piłsudski. On to poświęcił całe życie swoje jedynie dla Polski, dla której wolność walczył”.

„Niemniej od rodaków naszych w Polsce”, mówił Ignacy Lenard, właściciel największej na Polsce restauracji. „Odczuwamy i my tu w Chicago stratę naczelnika narodu polskiego, wielkiego bojownika za wolność. Odszedł od nas Marszałek Józef Piłsudski, lecz pamięć o nim żyć będzie wśród nas i naszego potomstwa”.

41
Hrecuisk Chicago
14 maja 1935.

Marszałek na Madonie
dn. 5 stycznia 1931r